

Ondřej Navrátil

NEVRÁTIL SE?

Diplomová práce – hodnocení

(Ateliér Socha I – závěrečný ročník Ateliér Figurálního sochařství a medaile)

Ondřej Navrátil, studoval v ateliéru Socha I u Lukáše Rittsteina a na poslední rok přestoupil k nám do ateliéru. Myslím, že jeho práce je založena na osobitě promyšleném zkoumání formy, prostoru a hlavně příběhu, který vždy u něj utváří velmi silnou doprovodnou linku každé realizace. Přestože jeho tvůrčí přístup působí klidně a introvertně, a mnohdy nezúčastněně odstupuje za pomoci nadsázky, vtipu a fabulace, jeho práce vyznačuje velkou mírou pracovitosti, poctivosti a vnitřní disciplíny. Těžiště jeho tvorby je v soše – pod rukama mu vzniká jakýsi „sochařský komiks v nadhledu, inspirovaný klasickým uměním a mytologií, kde je každá jeho socha aktérem jednotného děje“ jak sám ve své obhajobě trefně poznamenává. Komiks a kresba, občasné výlety do multimédií, mu v tom zdatně sekundují.

Mně osobně byl vždycky už od prvního ročníku podezřelý, až bezelstná lehkost výrazu, výborný modelér a kupříkladu v tepaném kovu se pohybuje zcela přirozeně. Po prvotním pětivteřinovém nezúčastněném odvrácení hlavy vám to přeci jenom nedá a podíváte se znovu. Vždy jsem měl chuť mu jeho opulentní sochy rozložit na jednotlivé solitérní fragmenty. Tu kus nohy, jinde třeba ovečka. Segmenty, které se ve své jímavosti zcela ztrácejí v přebujelosti celku. Když mu to oznámíte, usměje se a „vede“ si dál svou. Asi, co víc chtít, jeho hlava jeho ruce, jeho práce... to ostatní se stane, když se to stane.

Ondřejovy sochy, instalace tak fungují jako jakási vizuálně-mentální smyčka: fragmenty z klasických dějin umění, které obdivujeme po muzeích a máme za to, že je důvěrně známe, aniž bychom je znali v celé šíři kulturně sociologických souvislostí, dotýkali se jich každý den a vnímali je kupříkladu v jejich původní a účelové podobě, se v jeho práci objevují – jako v jakési předhistorické fázi, ještě dřív, než na ně sáhne oficiální výklad, než projdou měřítkem času, než z nich tu a tam něco odpadne. Až papundeklově barevný parthenón, z kterého jsme si potom za ta staletí odstupů vyrobili dojem nedotýkaného bílého umění. „Nevládne zde Chronos, ale jeho bratr Kairos“ – čas příhodný, bezprostřední. Tu jeho hru na to, co zbyde po nás můžeme s pobaveným úsměvem přijmout, jak dlouho nám úsměv vydrží? To ostatní se stane, když se tak stane. Ta jednoduchá srozumitelnost může být až zákeřná.

Ondřejovo vyprávění se opírá o archetypy, historické odkazy, příběhy i pseudovědecké mystifikace – od mužíků v jantaru až po skoro druhohorní sedimenty. Vědecké ptydepe se tu mísí s ironií, klasická tradice s groteskou a mytický čas s přítomným okamžikem. Ondřej pracoval samostatně a konzistentně, s minimem zásahů zvenčí. Jeho preciznost a cit pro řemeslo připomíná až horejcovskou oddanost tvaru. Výtvarné vyjádření u něj neztrácí kontakt s obsahem – forma má své místo, každá postava svou roli. Odpovědi, proč neočekávejme, přítomno je množství střípků, celkový obraz našeho světa skládáme svou přítomností.

Takže ta nalezená, zde prezentovaná a inscenovaná postava – socha muže ve skafandru alias Ondřeje Navrátila, muzeální exponát, v jeskyni nalezený sediment minulosti, a přesto otisk současnosti, reminiscence pana Broučka klopýtajícího z Vikárky, aby zjistil že vlastně není tam kde je, je přítomná, můžeme se ji dotýkat, interpretovat a dávat ji i jiné významy, než

bylo zamýšleno. Ztotožnit se, abychom vzápětí s autorem nahlas vyřkli přesvědčivý nález ...
Ale ano! Našel jsem sám sebe! Ten vykřičník na konci, ano, je to vykřičník, ta jednoznačnost se ovšem ihned začíná kroutit do jednoho jasného velkého otazníku.

Zpět na zem. Jistě by celou tuto práci Ondřeje Navrátila šlo dotáhnout, vybrousit, domyslet, zjednodušit, či ještě více v rámci působivosti zamotat atd... já osobně si s chutí zase vyberu své a rád si počkám na další opulentní počín. Pokud ochránci nebudou protestovat – tak skal tu ještě máme vcelku dost a Navrátilovi stále ještě nějaké síly a představivost zbyly.

Hodnotím práci Ondřeje Navrátila jako výbornou a doporučuji udělení absolutoria

V Podlešíně červen 2025

Vojtěch Míča
